

Lejlighed til at faa dette Program gennemført; de vilde da sikkert den Gang være blevet overmaade glade derved. Vi levede under 1866-Grundloven, under den privilegerede Valgret; det var Venstres Krav i hvert Fald at faa Juni-Grundloven tilbage. Og havde der den Gang tilbudt sig en Lejlighed for det daværende Venstre til at faa Juni-Grundloven tilbage, til at faa sit Programkrav om fuld borgerlig og politisk Frihed og Lighed gennemført, saa vilde Venstre have benyttet den, derom er der ingen Tvivl.

Hvis det ærede Medlem fra Assens vil genkalde sin egen politiske Ungdom i sin Erindring, nærer jeg ikke Tvivl om, at han vil indrømme, at han i Halvfjerdserne sammen med sine Partifæller vilde have været jublende glad, om der havde budt sig en saadan Lejlighed. Nu kom der her i Kraft af Verdenskrigens Afslutning og Gennemførelsen med Sønderjylland en Lejlighed til at faa det forenede Venstres Program fuldt ud gennemført. Det ærede Medlem fra Assens har selv banet Vej for, at denne Lejlighed kunde komme, nemlig ved sit Grundlovsforslag af 1912 og ved sin Medvirkning til, at vi fik Grundloven af 1915. Derigennem var han med til at rydde den værste Hindring af Vejen for en virkelig Demokratisering af vor Forfatning, nemlig det privilegerede Landsting, den privilegerede Valgret. Det fortjener det ærede Medlem fra Assens i høj Grad demokratisk Anerkendelse for, og han har tidt nok faaet den, ikke mindst fra min Side. Det Skridt blev altsaa taget i 1915, og dermed blev Vejen ryddet for videre Fremskridt. Nu er der en Lejlighed til at komme længere frem, men nu vil det ærede Medlem fra Assens ikke længere med. Er der noget ondt i at benytte en Lejlighed? Er det ikke snarere saadan, at man altid skal benytte en god Lejlighed, vogte paa „det vingede Øjeblik, der som en Falk slaar ned“ det har det ærede Medlem tidt nok sunget. Man skal netop gribe Lejligheden; al Politik bestaar vel i Virkeligheden i at gribe Lejligheden, forsaavidt som det er opportunistisk Politik, og det er dog al Politik, der virkelig skal kaldes Politik. Nu er der en glædelig og en god Lejlighed, og nu vil det ærede Medlem ikke med. Hvad er dette et Vidnesbyrd om? Ikke om, at vi andre begaar noget angribeligt og daarligt ved at benytte den Lejlighed, som nu er til Stede, men det er et Vidnesbyrd om, at nu staar det ærede Medlem og hans Parti ikke længere der, hvor de stod i deres Ungdom, de

staar ikke mere paa det Standpunkt, som gav sig Udtryk i deres gamle Program.

Det er, som det ærede Medlem fra Middelfart (Slengerik) sagde, et stort og et tungt Apparat at gennemføre en Grundlovsændring. Hvorfor, saa ikke benytte denne Lejlighed til at komme saa langt, som vi paa Forhaand egentlig maatte vente, at det ærede Medlem fra Assens og hans Parti ogsaa vilde gaa med? For øvrigt vilde det ærede Medlem fra Assens i Slutningen af sin Tale, ganske ulogisk, synes jeg, ganske grundlovsstridigt, gøre dette store og tunge Apparat endnu større og tungere. Han vilde nemlig kræve en Ting til, som slet ikke findes foreskrevet i Grundloven. Han vilde have et Valg til. Grundlovens § 93 er i Sandhed konservativ nok i Forvejen og gør det besværligt nok, men han vilde have, at man skulde spørge Vælgerne ved et særligt Valg, om man overhovedet maatte fremsætte et Grundlovsforslag, og naar dette var sket, og Forslaget var vedtaget, saa skulde man opløse hele Rigsdagen og derpaa foretage en Folkeafstemning. Det ærede Medlem føjede et Led til med Hensyn til Gennemførelsen af en Grundlovsændring, som ikke findes i den nuværende Grundlov, der sandelig er konservativ nok paa dette Punkt. Det er en vanskelig og besværlig Ting at gennemføre en Grundlovsændring, og den kan man ikke gaa til hvert andet eller hvert tredje Aar. Nu er Lejligheden her, saa er det dog den naturligste Ting af Verden for Demokratiet at benytte denne Lejlighed til at gøre vor Forfatning saa demokratisk som muligt, og nu kan vi faa den mere demokratisk, fordi vi er kommet et Stykke frem i 1915.

Jeg erindrer fra Grundlovssagens Behandling i 1912—15 et Billede af det ærede Medlem fra Assens. Han blev prist for, at han gik et Stykke frem paa Vejen. Det var et Billede, som jeg tror oprindeligt havde staaet i „Social-Demokraten“. Det blev saa sat paa en Pjece af et konservativt Medlem af det daværende Ting og udbredt for at skræmme fra Grundlovsændringen. Man saa det ærede Medlem fra Assens paa Demokratiets Vej. Han var gaaet et godt Stykke Vej, og saa satte han sig ned ved en Milepæl, hvorpaa der stod den 23. Oktober 1912, men længere fremme ved Vejens Ende saa man en Sol gaa op, og paa den stod „5. Juni-Grundloven“. Han var ikke gaaet helt derhen, ikke gaaet helt til Vejs Ende. Vi mente, han kunde være gaaet videre. Fra